

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1)ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΠΕ09	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	2ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Παρέμβαση σε οικογένειες που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της ουσιοεξάρτησης		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Σεμιναριακές διαλέξεις και εργαστηριακές ασκήσεις	3	5	
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ειδικού υπόβαθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://elearn.uoc.gr/user/index.php?id=1263		

(2)ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο

- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Το παρόν εργαστήριο παρέχει στις μεταπτυχιακές φοιτήτριες και φοιτητές γνώσεις για τις θεωρητικές έννοιες και εξάσκηση στις θεραπευτικές μεθόδους των μεταμοντέρνων προσεγγίσεων της οικογενειακής/συστημικής παρέμβασης, που εφαρμόζονται στην αντιμετώπιση της κατάχρησης ουσιών και του εθισμού. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες θα μελετήσουν και θα εφαρμόσουν τις θεωρίες, τις πρακτικές και τεχνικές δεξιότητες των εξής μεταμοντέρνων προσεγγίσεων: Αφηγηματική Θεραπεία, Συνεργατικές Συνομιλίες, Εστιασμένη στη Λύση Θεραπεία και Κοινοτικές Αφηγήσεις.

Στο εργαστήριο θα δοθεί έμφαση στην κατανόηση της ανθρώπινης αλληλεπίδρασης, της δημιουργίας νόηματος και της επίλυσης προβλημάτων που σχετίζονται με τις εξαρτήσεις μέσα από σχεσιακούς και αφηγηματικούς φακούς. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες θα διερευνήσουν τη σχέση μεταξύ νόηματος, γλώσσας, ιστοριών και πολιτισμικών λόγων μέσα από εργαστηριακές ασκήσεις. Στο τέλος του εργαστηριακού μαθήματος οι φοιτητές/-τριες αναμένεται:

- να γνωρίζουν τις μεταμοντέρνες θεωρίες,
- να κατανοούν ότι οι θεωρητικές γνώσεις για την κοινωνική κατασκευή της πραγματικότητας μπορούν να εφαρμοστούν για την ερμηνεία των διαπροσωπικών αλληλεπιδράσεων, για τη δημιουργία νόηματος, για την κατασκευή προβλημάτων και για την επίλυσή τους,
- να γνωρίζουν πώς να προσδιορίζουν και να εφαρμόζουν τις βασικές θεωρητικές αρχές των μεταμοντέρνων οικογενειακών προσεγγίσεων σε άτομα καθώς και στις οικογένειές τους, που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της ουσιοεξάρτησης,
- να έχουν μάθει πώς να διατηρούν μια στάση μη παθολογικοποίησης και πώς να θέτουν ερωτήσεις που είναι παραγωγικές και που οδηγούν στην προτιμώμενη από την οικογένεια/τον άνθρωπο αλλαγή,
- να χρησιμοποιούν τη γλώσσα και τη θεραπευτική σχέση με τρόπο που βοηθά τα άτομα να απομακρυνθούν από τις πραγματικές επιπτώσεις του κοινωνικού, πολιτισμικού και πολιτικού πλαισίου που διατηρεί τα προβλήματά τους ενεργά,
- να έχουν αναπτύξει γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες αναγνώρισης και ανταπόκρισης στις δομικές ανισότητες οι οποίες υπάρχουν στην κοινωνία και στα ευρύτερα συστημικά πλαίσια των οικογενειών που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις των εξαρτήσεων,
- να έχουν μάθει πώς να συνεργάζονται με τους ωφελούμενους την υπηρεσιών απεξάρτησης για τη συνδημιουργία ιστοριών ελπίδας, απελευθέρωσης και δυνατότητας,
- να κατανοούν τη σχέση μεταξύ της γλώσσας, των ιστοριών, της κοινωνικής κατασκευής της γνώσης και των πολιτισμικών αφηγήσεων-ιδίως σε σχέση με τις εμπειρίες ζωής περιθωριοποιημένων πληθυσμών, την αποδοχή της ετερότητας και την εξέταση της δικής τους κοινωνικοπολιτισμικής θέσης,
- να έχουν μάθει να αμφισβητούν την ανισότητα ισχύος που χαρακτηρίζει τη θεραπευτική σχέση και να τοποθετούν την αυτενέργεια της οικογένειας ή του ανθρώπου πάνω από τη δική τους ισχύ και τεχνογνωσία, και
- να έχουν αποκτήσει γνώσεις ηθικής ευαισθησίας και να εφαρμόζουν τις αρχές ηθικής και δεοντολογίας σε θεραπευτικές σχέσεις.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

<i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i>	<i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i>
<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i>	<i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i>
<i>Λήψη αποφάσεων</i>	<i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i>
<i>Αυτόνομη εργασία</i>	<i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου</i>
<i>Ομαδική εργασία</i>	<i>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</i>
<i>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον</i>	<i>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης</i>
<i>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον</i>	<i>.....</i>
<i>Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών</i>	<i>Άλλες...</i>
	<i>.....</i>

- **Επαγγελματική ανάπτυξη**

- Ανάπτυξη προσωπικής προοπτικής για την εφαρμογή των μεταμοντέρνων συστημικών θεωριών στις εξαρτήσεις
- Εφαρμογή των κλινικών δεξιοτήτων που αφορούν τον σχεδιασμό, την οργάνωση και τη διαχείριση περιπτώσεων ατομικής ή οικογενειακής παρέμβασης στις εξαρτήσεις
- Εντοπισμός, ανάλυση και εφαρμογή των διαδικασιών του θεραπευτικού ρόλου στην κλινική πρακτική
- Αναστοχασμός και άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Σεβασμός και επίδειξη κατανόησης στις διαφορές και στην πολυπολιτισμικότητα
- Αποδοχή ανατροφοδότησης

- **Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας**

- Εφαρμογή παρεμβάσεων, οι οποίες βασίζονται σε ιδέες/προοπτικές που λαμβάνουν υπόψη τον πολιτισμό, το φύλο, τη θρησκεία, την οικογενειακή δυναμική και οικογενειακή οργάνωση, τα οικογενειακά πρότυπα, καθώς και τους οικογενειακούς πόρους και τις δυνάμεις της οικογένειας
- Ευαισθητοποίηση σχετικά με την αποτελεσματικότητα της θεραπείας και τις γνώσεις σχετικά με τους παράγοντες έκβασης στην οικογενειακή και κοινοτική κουλτούρα

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το εντατικό αυτό εργαστηριακό μάθημα εισάγει τους φοιτητές και φοιτήτριες στις μεταμοντέρνες έννοιες και πρακτικές και πως εφαρμόζονται σε συνομιλίες με άτομα που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις του εθισμού.

Περίγραμμα διαλέξεων και εργαστηριακών ασκήσεων

- Μεταμοντέρνες συστημικές οπτικές στην κατανόηση της οικογένειας: θεωρητικές βάσεις
- Δουλεύοντας συστημικά μέσω της μεταμοντέρνας προσέγγισης
- Το οπτικό ιστορικό της οικογένειας
- Αφηγηματική Οικογενειακή Θεραπεία: θεωρία

- Αφηγηματική Οικογενειακή Θεραπεία: παρέμβαση
- Συνεργατικές Συνομιλίες- θεωρητικές αρχές
- Συνεργατικές συνομιλίες - παρέμβαση
- Εστιασμένη στη Λύση Θεραπεία: θεωρία
- Εστιασμένη στη Λύση Θεραπεία: παρέμβαση
- Κοινοτικές αφηγήσεις
- Αποδόμηση ιστοριών κουρασμένων με προβλήματα χρήσης, κατάχρησης και εξάρτησης
- Ξαναγράφοντας διάλογους: η δημιουργία καινούργιων ιστοριών
- Κατασκευάζοντας αφηγήσεις που κάνουν τη διαφορά

(4)ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	Πρόσωπο με πρόσωπο	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	Εκπαιδευτικά βίντεο, βιντεοσκοπήσεις, χρήση e-learn, θεραπευτικές προσομοιώσεις μελετών περίπτωσης	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	Διαδραστική διδασκαλία με εργαστηριακές ασκήσεις	39 ώρες (13 διαλέξεις x 3 ώρες) – 1,56 ECTS
	Ημερολόγιο αναστοχασμού και εργασία – «Προτεινόμενες Ιστορίες Ταυτότητας»	60 ώρες – 2,40 ECTS
	Βιντεοσκοπήση και Ανάλυση Συνεδρίας	30 ώρες – 1,2 ECTS
	Σύνολο Μαθήματος	129 ώρες – 5,16 ECTS
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p>	<p>Η συνολική βαθμολογία (100%) στο μάθημα θα προκύψει ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 20% από την παρουσία και ενεργό συμμετοχή του/της μεταπτυχιακού/ης φοιτητή/ριας, την προετοιμασία της προσωπικής μελέτης κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και συμμετοχή σε παιχνίδια ρόλων) • 20% Αναστοχαστική πρακτική (ημερολόγιο αναστοχασμού) • 20% Εργασία «Προτεινόμενες Ιστορίες Ταυτότητας» • 40% Βιντεοσκοπήση και Ανάλυση Συνεδρίας 	

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.

(5)ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Anderson, H. & Gehart, D. (2014). *Συνεργατική θεραπεία*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Gergen, K. J. (2016). *Θεραπευτικές πραγματικότητες. Συνεργασία, καταπίεση & σχεσιακή ροή*. Επιστημονική επιμέλεια: Φιλία Ίσαρη. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.

Gergen, K., & Gergen, M. (2012). *Playing with Purpose: Adventures in performative social science*. Alta Mira Press.

Gergen, K. (2009). *Relational being, beyond self and community*. NY: Oxford University Press.

Hoffman, L. (2012). *Τα θεμέλια της οικογενειακής θεραπείας. Ένα εννοιολογικό πλαίσιο για την αλλαγή τα ανθρώπινα συστήματα*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Μακ Γκόλντρικ, Μ. & Γκέρσον, Ρ. (1999). *Το Γενεόγραμμα: Εργαλείο αξιολόγησης για την οικογένεια*. Αθήνα: Κέδρος

McNamee, S. & Gergen, K. (1991). *Therapy as social construction*. London: Sage.

Morgan, A. (2011). *Τι είναι η αφηγηματική θεραπεία;* Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

O'Hanlon, B. (1999). *Do one thing different*. NY: William Morrow and Co.

White, M., & Epston, D. *Narrative means to therapeutic ends*. NY: W.W. Norton & Co.

White, M. (2007). *Maps of narrative practice*. New York: W.W. Norton & Co.

White, M. (2004). *Narrative Practice and Exotic Lives: Resurrecting diversity in everyday life*. Adelaide: Dulwich Centre Publications.

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Επιλεγμένα επιστημονικά άρθρα που έχουν αναρτηθεί στο e-learn από περιοδικά όπως Family Process, Dulwich Centre, Journal of Systemic Therapies, και περιοδικά από το χώρο των Εξαρτήσεων, όπως Addiction, International Journal of Mental Health and Addiction, Addiction, Research & Theory, Alcohol Dependence, Journal of substance abuse treatment etc.